

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 28 mars 2019*

”Överklagande – Statligt stöd – Stöd som beviljats enligt vissa bestämmelser i den ändrade tyska lagen om förnybara energikällor (2012 års EEG-lag) – Stöd till producenter av elektricitet från förnybara energikällor och nedsatt EEG-tilläggsavgift för energiintensiva användare – Beslut att stöd är delvis oförenligt med den inre marknaden – Begreppet statligt stöd – Förmån – Statliga medel – Statlig kontroll över medlen – Åtgärd som är jämförbar med en skatt på elkonsumtionen”

I mål C-405/16 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som ingavs den 19 juli 2016,

Förbundsrepubliken Tyskland, företrädd av T. Henze och R. Kanitz, båda i egenskap av ombud, biträdda av T. Lübbig, Rechtsanwalt,

sökande,

i vilket den andra parten är:

Europeiska kommissionen, företrädd av K. Herrmann och T. Maxian Rusche, båda i egenskap av ombud,

svarande i första instans

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av M. Vilaras (referent), ordförande på fjärde avdelningen, tillika tillförordnad ordförande på tredje avdelningen, samt domarna J. Malenovský, L. Bay Larsen, M. Safjan och D. Šváby,

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

* Rättegångsspråk: tyska.

Dom

- 1 Genom sitt överklagande har Förbundsrepubliken Tyskland begärt ogiltigförklaring av tribunalens dom av den 10 maj 2016, Tyskland/kommissionen (T-47/15, nedan kallad den överklagade domen, EU:T:2016:281), genom vilken tribunalen ogillade talan om ogiltigförklaring enligt artikel 263 FEUF av kommissionens beslut (EU) 2015/1585 av den 25 november 2014 om stödordningen SA. 33995 (2013/C) (f.d. 2013/NN) som Tyskland har genomfört till stöd för el från förnybara energikällor och energiintensiva användare (EUT L 250, 2015, s. 122) (nedan kallat det omtvistade beslutet).

Bakgrund till tvisten och det omtvistade beslutet

- 2 Den 28 juli 2011 antog den tyske lagstiftaren Gesetz zur Neuregelung des Rechtsrahmens für die Förderung der fluktuierender Stromerzeugung aus erneuerbaren Energien (lag om nya bestämmelser om den rättsliga ramen till stöd för produktion av el från förnybara energikällor) (BGBl. 2011 I, s. 1634) (nedan kallad 2012 års EEG-lag). Denna lag, som var i kraft från den 1 januari 2012 till den 31 juli 2014, syftade till att i elförsörjningen öka andelen el producerad från förnybara energikällor och gruvgas (nedan kallad EEG-el).
- 3 De viktigaste särdragen i systemet som infördes genom 2012 års EEG-lag anges i punkterna 4–12 i den överklagade domen enligt följande:

”4 Först och främst ska de systemansvariga för alla spänningsnivåer (nedan kallade de systemansvariga för alla spänningsnivåer) som ska säkerställa den allmänna elförsörjningen vara skyldiga, för det första, att ansluta anläggningar som producerar EEG-el inom deras verksamhetsområde till sina nätverk (5–7 §§ i 2012 års EEG-lag). De är för det andra skyldiga att föra in den elen i sina nätverk och att transportera och distribuera den med prioritet (8–12 §§ i 2012 års EEG-lag). De är för det tredje skyldiga att till dem som driver anläggningarna betala en ersättning som beräknas i enlighet med den taxa som fastställs i lag mot bakgrund av det aktuella slaget av el och den aktuella anläggningens märkeffekt eller installerade kapacitet (16–33 §§ i 2012 års EEG-lag). Alternativt har de som driver anläggningar för produktion av EEG-el rätt dels att saluföra hela eller en del av den elen direkt till utomstående, dels att fordra att den systemansvarige för alla spänningsnivåer, till vars nätverk en anläggning har anslutits, om sådan direkt saluföring inte sker, erlagger en marknadsmässig premie som beräknas på grundval av den ersättning som skulle ha utgått om anslutning skett (33a–33 §§ i 2012 års EEG-lag). Det är i praktiken fastställt att de skyldigheterna huvudsakligen åvilar dem som driver lokala nätverk för låg eller medelhög spänning (nedan kallade nätoperatörerna).

5 För det andra är nätoperatörerna skyldiga att överföra EEG-el till dem som driver interregionala överföringsnät med högspänningsledningar i föregående distributionsled (nedan kallade de systemansvariga) (34 § i 2012 års EEG-lag). Som kompensation för den skyldigheten är de systemansvariga skyldiga att erlagga motsvarigheten till den ersättning och de marknadsmässiga premier som [nätoperatörerna] har erlagt till dem som driver anläggningarna (35 § i 2012 års EEG-lag).

6 För det tredje föreskrivs en mekanism i 2012 års EEG-lag som kallas ”gottgörelse på federal nivå” dels för den EEG-el som var och en av de systemansvariga har fört in i sina nätverk, dels för belopp som erlagts som ersättning till nätoperatörerna (36 § i 2012 års EEG-lag). I praktiken kan varje systemansvarig som har fört in och betalat mer EEG-el än vad elleverantörerna har levererat till slutkonsumenterna i den aktörens område, gentemot andra systemansvariga göra gällande en rätt till gottgörelse som motsvarar den skillnaden. Sedan åren 2009–2010 erläggs den gottgörelsen inte längre i verklig form (överföring av EEG-el), utan i ekonomisk form (ersättning för de därtill hänförliga kostnaderna). Tre av fyra systemansvariga som berörs av den ersättningsmekanismen är privata företag (Amprion GmbH, TenneT TSO GmbH och 50Hertz Transmission GmbH), medan den fjärde är ett statligt företag (Transnet BW GmbH).

7 För det fjärde är de systemansvariga skyldiga att saluföra den EEG-el som de fört in i sina nätverk på spotmarknaden för el (37 § punkt 1 i 2012 års EEG-lag). Om det på så sätt erhållna priset inte gör det möjligt att täcka de kostnader som följer av den lagstadgade skyldigheten att ersätta den elen enligt den taxa som fastställs i lag, har de rätt att på de villkor som fastställs i lagstiftningen fordra att de leverantörer som levererar till slutkonsumenterna betalar skillnaden i förhållande till de sålda mängderna. Den mekanismen kallas EEG-tilläggsavgift (37 § punkt 2 i 2012 års EEG-lag). EEG-tilläggsavgiften kan emellertid minska med två eurocent per kilowattimme (KWh) i vissa fall (39 § i 2012 års EEG-lag). För att kunna göra gällande den minskningen, som i 2012 års EEG-lag kallas begränsning av EEG-tilläggsavgiften, men som även är känd som det gröna el-privilegiet, ska elleverantörerna visa, bland annat, att minst 50 procent av den el som de levererar till kunderna är EEG-el, därefter att minst 20 procent av elen kommer från vindkraft eller solenergi och slutligen att den saluförs direkt till kunderna.

8 ...

9 Det är för det femte utrett att elleverantörerna, enligt 2012 års EEG-lag, visserligen inte är skyldiga att övervältra EEG-tilläggsavgiften på slutkonsumenterna, men de är inte heller förbjudna att göra så. Det är även utrett att leverantörerna, som själva är skyldiga att betala avgiften till de systemansvariga, i praktiken övervältrar den kostnaden på sina kunder. Förbundsrepubliken Tyskland har för övrigt bekräftat detta under förhandlingen. Hur avgiften ska anges på fakturan till kunderna föreskrivs i 2012 års EEG-lag (53 § i 2012 års EEG-lag). Där anges även på vilka villkor kunderna ska informeras om vilken andel förnybar energi, subventionerad enligt lagen om förnybar energi, som ingått i den energi som levererats till dem (54 § i 2012 års EEG-lag).

10 I 2012 års EEG-lag föreskrivs för övrigt en särskild kompensationsordning, enligt vilken Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle (federal byrå för ekonomi och exportkontroll, nedan kallad BAFA) varje år beviljar ett tak för den andel av EEG-tilläggsavgiften som elleverantörerna kan övervältra på två bestämda kundkategorier: dels tillverkningssektorns elintensiva företag, dels järnvägsföretag. Dessa måste lämna in en ansökan före den 30 juni föregående år för att minska sina elkostnader och därmed bevara sin konkurrenskraft (40 § i 2012 års EEG-lag).

11 I 2012 års EEG-lag anges de rekvisit som ska vara uppfyllda för att få rätt till den ordningen, det förfarande som de företag som kan komma i fråga ska följa, sättet för att fastställa taket i varje fall för sig och verkningarna av de beslut som BAFA har fattat på området (41–44 § i 2012 års EEG-lag). I 2012 års EEG-lag föreskrivs – med avseende på tillverkningssektorns företag vars kostnader för elkonsumtion motsvarar minst 14 procent av deras bruttoförelägningsvärde och vars konsumtion uppgår till minst en gigawattimme (GWh) – särskilt att taket fastställs till tio procent av EEG-tilläggsavgiften för den del av deras konsumtion som uppgår till mellan 1 GWh och 10 GWh, till 1 procent av avgiften för den del av deras konsumtion som uppgår till mellan 10 GWh och 100 GWh och till 0,05 eurocent per KWh därutöver. I 2012 års EEG-lag föreskrivs – med avseende på tillverkningssektorns företag vars kostnader för elkonsumtion motsvarar minst 20 procent av deras bruttoförelägningsvärde och vars konsumtion uppgår till minst 100 GWh – även ett tak för EEG-tilläggsavgiften på 0,05 eurocent per KWh från och med den första KWh. I 2012 års EEG-lag föreskrivs i övrigt att elleverantörerna ska informera de företag som har fått ett meddelande om ett tak för EEG-tilläggsavgiften, för det första, om den andel av den energi som levererats till dem som utgörs av förnybar energi och som får stöd enligt lagen om förnybar energi, för det andra, om sammansättningen av deras fullständiga energianvändning och, för det tredje, avseende de företag som är förmånsbehandlade enligt lagen om förnybar energi, om sammansättningen av det energiutbud som de får (54 § i 2012 års EEG-lag).

12 För det sjätte föreskrivs ett antal informations- och publikationsskyldigheter i 2012 års EEG-lag för dem som driver anläggningarna, de systemansvariga för alla spänningsnivåer och elleverantörerna, i synnerhet i förhållande till de systemansvariga och Bundesnetzagentur (federal nätmyndighet, nedan kallad BNetzA). Till dessa tillkommer ett antal insynsskyldigheter som särskilt åläggs de

systemansvariga (45–51 §§ i 2012 års EEG-lag). I ovannämnda lag preciseras även de tillsyns- och kontrollbefogenheter som BNetzA har i förhållande till nätoperatörerna och de systemansvariga (61 § i 2012 års EEG-lag).”

- 4 Efter att kommissionen den 18 december 2013 beslutat att inleda det formella granskningsförfarandet med avseende på de åtgärder som inbegreps av 2012 års EEG-lag, antog den det omtvistade beslutet den 25 november 2014.
- 5 I det sistnämnda beslutet fann kommissionen att 2012 års EEG-lag omfattade två typer av selektiva fördelar som leder till klassificering som statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF, nämligen, å ena sidan, stöd för produktion av el från förnybara energikällor och gruvgas, som garanterade producenterna av EEG-el – genom inmatningspriserna och marknadspremierna – ett pris som överstiger marknadspriset, och, å andra sidan, den särskilda kompensationsordningen, enligt vilken EEG-tilläggsavgiften kunde sänkas för energiintensiva användare (artikel 3 i det omtvistade beslutet).
- 6 Det omtvistade beslutets artiklar har följande lydelse:

”Artikel 1

Statligt stöd till stöd för produktion av el från förnybara energikällor och gruvgas, inbegripet dess finansieringsmekanism, som beviljas på grundval av [2012 års EEG-lag], som Tyskland olagligen har genomfört i strid med artikel 108.3 [FEUF], är förenlig med den inre marknaden under förutsättning att de åtaganden som anges i bilaga I genomförs av Tyskland.

...

Artikel 3

1. Det statliga stöd som utgörs av nedsättning av tilläggsavgiften för finansiering av stöd till el från förnybara källor under åren 2013 och 2014 för energiintensiva användare, som Tyskland olagligen har genomfört i strid med artikel 108.3 [FEUF], är förenligt med den inre marknaden om det ingår i en av de fyra kategorier som anges i denna punkt.

...

2. Varje stöd som inte omfattas av punkt 1 är oförenligt med den inre marknaden.”

Förfarandet vid tribunalen och den överklagade domen

- 7 Genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 2 februari 2015 väckte Förbundsrepubliken Tyskland talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet. Tyskland åberopade tre grunder vilka tribunalen underkände i tur och ordning i den överklagade domen.
- 8 Tribunalen underkände i punkterna 33–42 i den överklagade domen den första grunden enligt vilken kommissionen gjort uppenbart oriktiga bedömningar i sin utvärdering av statens roll vid tillämpningen av 2012 års EEG-lag. Tribunalen konstaterade bland annat, i punkt 40 i den överklagade domen, att de aktuella åtgärderna hade införts genom lag och att de därför kunde tillskrivas den tyska staten.
- 9 Tribunalen underkände även, i punkterna 49–70 i den överklagade domen de olika argument som Förbundsrepubliken Tyskland anfört inom ramen för den andra grunden, som avsåg att någon fördel inte erhållits i samband med den särskilda kompensationsordningen. I punkt 44 i den överklagade

domen underströk tribunalen att den andra grunden uteslutande avsåg huruvida tillverkningssektorns elintensiva företag erhållit en förmån, utan att nämna frågan huruvida en sådan förmån är selektiv eller ens huruvida det förelegat någon selektiv förmån i samband med stödordningen till förmån för producenter av EEG-el. Den slog i synnerhet, i punkt 55 i den överklagade domen, fast att den särskilda kompensationsordningen hade medfört en fördel för elintensiva företag, eftersom de befriades från en kostnad som de normalt skulle ha haft.

- 10 Slutligen underkände tribunalen, i punkterna 81–129 i den överklagade domen, de olika delarna av den tredje grunden som har anförts av Förbundsrepubliken Tyskland, som avsåg att det inte var fråga om någon förmån som finansierats genom statliga medel. Följaktligen slog tribunalen fast att kommissionen gjorde en riktig bedömning när den fann att 2012 års EEG-lag, det vill säga så väl stödordningen till förmån för EEG-elproducenter som den särskilda kompensationsordningen för tillverkningssektorns elintensiva företag, omfattade statliga medel i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF.
- 11 I detta fall erinrade tribunalen, i punkterna 81–83 i den överklagade domen, kort om relevant rättspraxis från domstolen om begreppet statliga medel, och särskilt domstolens dom av den 16 maj 2002, Frankrike/kommissionen (C-482/99, EU:C:2002:294, punkt 37). Därefter sammanfattade tribunalen det omtvistade beslutet i punkterna 84–90 i den överklagade domen.
- 12 Tribunalen undersökte sedan, i punkterna 91–129 i den överklagade domen, huruvida kommissionen gjorde en riktig bedömning när den fann att 2012 års EEG-lag omfattade statliga medel i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF.
- 13 I detta sammanhang påpekade tribunalen inledningsvis i punkt 92 i den överklagade domen, att ”de systemansvariga tar upp och förvaltar EEG-tilläggsavgiften och att avgiften till syvende och sist syft[ade] till att täcka de kostnader som uppkommer på grund av inmatningspriserna och den marknadspremie som föreskrivs i 2012 års EEG-lag genom att säkerställa att EEG-elproducenterna får ett högre pris än marknadspriset för den el som de producerar” och att ”EEG-tilläggsavgiften är därför först och främst en följd av att en offentlig politik genomförts till stöd för EEG-elproducenter, vilken politik staten fastställt i lag”.
- 14 Slutligen visade tribunalen att kommissionen inte gjort någon felaktig bedömning. Tribunalen gjorde detta för det första genom tre uppsättningar av argument som utvecklades i punkterna 93–110 i den överklagade domen, vilka sammanfattades i punkterna 111 och 112 i nämnda dom, och för det andra, genom att, i punkterna 113–126 i den överklagade domen, underkänna de argument som anförts av Förbundsrepubliken Tyskland.
- 15 Punkterna 111 och 112 i den överklagade domen har följande lydelse:

”111 Under dessa förhållanden finner tribunalen att kommissionen gjorde en riktig bedömning när den i skäl 138 i det angripna beslutet, jämfört med skälen 98–137 i samma beslut, slog fast att den i 16–33 §§ i 2012 års EEG-lag föreskrivna förmånen för EEG-elproducenterna genom inmatningspriserna och marknadspremierna liknar en [skatt] som de statliga myndigheterna har fastställt och som innebar att statliga medel togs i anspråk, eftersom staten genom lagstiftningen arrangerade en överföring av ekonomiska medel och fastställde för vilka ändamål de ekonomiska medlen kunde användas.

112 Den slutsatsen gäller även förmånen för energiintensiva användare som tillverkningssektorns elintensiva företag, genom att den kompensationsmekanism som föreskrivs i 2012 års EEG-lag, såsom kommissionen angav i skäl 114 i det angripna beslutet, utgör en ytterligare omkostnad för de systemansvariga. Samtliga nedsättningar av EEG-tilläggsavgiften innebär nämligen en minskning av de belopp som elleverantörerna hämtar från tillverkningssektorns elintensiva företag och kan anses leda till inkomstförluster för de systemansvariga. Såsom Förbundsrepubliken Tyskland för övrigt har

bekräftat under förhandlingen, som svar på en fråga från tribunalen, återfås de förlusterna emellertid senare från andra leverantörer och i realiteten från andra slutkonsumenter för att kompensera de förluster som uppkommit på det sättet. Den genomsnittlige slutkonsumenten i Tyskland deltar därför på ett visst sätt i subventionerna till tillverkningssektorns elintensiva företag som har förmånen av ett tak för EEG-tilläggsavgiften. Även det förhållandet att slutkonsumenter av el som inte är tillverkningssektorns elintensiva företag måste bära merkostnader som uppkommer på grund av taket för EEG-tilläggsavgiften till förmån för tillverkningssektorns elintensiva företag utgör ett ytterligare indicium, när det bedöms tillsammans med vad som utvecklats ovan, på att de medel som uppkommer genom EEG-tilläggsavgiften är särskilda medel som är jämförliga med en [skatt] på elkonsumenterna och vars användning för strikt fastställda ändamål har föreskrivits i förväg av den tyska lagstiftaren i samband med genomförandet av offentliga politiska insatser och inte privata initiativ.”

- 16 Tribunalen sammanfattade sin analys i punkterna 127 och 128 i den överklagade domen, vilka har följande lydelse:

”127 Det följer av denna bedömning att de mekanismer som är en konsekvens av 2012 års EEG-lag i första hand är resultatet av en offentlig politik för stöd till EEG-elproducenter som staten fastställt genom 2012 års EEG-lag. För det första kvarstår de medel som uppkommer genom EEG-tilläggsavgiften och som förvaltas gemensamt av de systemansvariga under myndigheternas dominerande inflytande. För det andra är de aktuella beloppen, som uppkommer genom EEG-tilläggsavgiften, medel som innebär att statliga medel tas i anspråk som kan likställas med en [skatt]. För det tredje kan man av de systemansvarigas behörigheter och uppdrag dra den slutsatsen att de inte agerar fritt och för egen räkning, utan som förvaltare – i likhet med en enhet som har en statlig koncession – av ett stöd som beviljats av statliga medel.

128 Kommissionen gjorde således en riktig bedömning när den i det angripna beslutet fann att 2012 års EEG-lag omfattade statliga medel i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF.”

Parternas yrkanden och förfarandet vid domstolen

- 17 Förbundsrepubliken Tyskland har yrkat att domstolen ska
- i första hand upphäva den överklagade domen i dess helhet, och bifalla talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet,
 - i andra hand återförvisa målet till tribunalen,
 - förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna,
- 18 Kommissionen har yrkat att domstolen ska
- avvisa överklagandet vad gäller den första grunden eller, i andra hand, ogilla överklagandet härvidlag,
 - avvisa överklagandet vad gäller vissa delar av den andra grunden eller, i andra hand ogilla överklagandet härvidlag för att dessa delar av grunden är verkningslösa, och under alla omständigheter ogilla överklagandet avseende den andra grunden, eftersom den saknar grund,
 - ogilla överklagandet vad gäller den tredje grunden, eftersom den saknar grund,
 - förplikta Förbundsrepubliken Tyskland att ersätta rättegångskostnaderna.

- 19 Genom beslut av domstolens ordförande av den 25 oktober 2017 vilandeförklarades målet med stöd av artikel 55.1 b i domstolens rättegångsregler fram till avkunnandet av domen av den 25 juli 2018, Georgsmarienhütte m.fl. (C-135/16, EU:C:2018:582).

Prövning av överklagandet

- 20 Till stöd för sin talan har Förbundsrepubliken Tyskland åberopat tre grunder. de första två grunderna avser åsidosättande av artikel 107.1 FEUF och den tredje grunden avser ett åsidosättande av motiveringsskyldigheten för domar. Kommissionen har vad gäller de båda första grunderna i första hand gjort gällande att de inte kan tas upp till sakprövning, och i andra hand att grunderna är verkningslösa och under alla omständigheter är ogrundade. Vad gäller den tredje grunden har kommissionen gjort gällande att den saknar grund.

Den första grunden: Åsidosättande av artikel 107.1 FEUF i fråga om användning av statliga medel

Parternas argument

- 21 Genom sin första grund, vilken är uppdelad i två delar, har Förbundsrepubliken Tyskland i huvudsak gjorde gällande att kommissionen, genom att dra slutsatsen att systemet rörande EEG-tilläggsavgiften innebär ett beviljande av en förmån genom statliga medel eller, åtminstone, kan tillskrivas staten, gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning vid tolkningen och tillämpningen av det kriterium som avser en fördel som ges med hjälp av statliga medel i den mening som avses i artikel 107.1 i EUF-fördraget.
- 22 Rent allmänt anser denna medlemsstat, för det första, att tribunalen inte, i sin bedömning av användningen av statliga medel, och för att dra slutsatsen att de systemansvariga hade utsetts för att utöva statens förfoganderätt och kontroll över de medel som kommer från EEG-tilläggsavgiften, gjort tillräcklig åtskillnad mellan de roller som staten kan spela i egenskap av å ena sidan lagstiftande makt och å andra sidan verkställande makt.
- 23 Genom den första delen av den första grunden, som är inriktad på punkt 93 i den överklagade domen, har Förbundsrepubliken Tyskland gjort gällande att tribunalen gjort en felaktig bedömning av den roll de systemansvariga spelat i systemet rörande EEG-tilläggsavgiften.
- 24 Förbundsrepubliken Tyskland har erinrat om att tribunalen i punkt 93 fann, för det första, att de systemansvariga i 2012 års EEG-lag tilldelas ett antal skyldigheter och privilegier avseende genomförandet av mekanismer som inrättats genom denna lag, så att de är navet i det system som föreskrivs i den lagen. Tribunalen fann, för det andra, att medel som genereras av EEG-tilläggsavgiften inte överförs direkt från slutkonsumenterna till elproducenterna, utan att de kräver en mellanhand med uppdrag att uppbära och förvalta dem, och att dessa medel inte betalas in till de systemansvarigas allmänna budget och inte ställs till deras fria förfogande. De medel som genereras genom EEG-tilläggsavgiften och som förvaltas gemensamt av de systemansvariga kvarstår därför under myndigheternas dominerande inflytande, enligt tribunalen.
- 25 Genom att ägna sig åt en beskrivning av funktionen hos den tilldelningsmekanism som inrättas genom 2012 års EEG-lag, och därefter jämföra den med domstolens praxis, har Förbundsrepubliken Tyskland försökt visa, för det första, att den mekanism som inrättas genom 2012 års EEG-lag inte hade någon koppling till statsbudgeten eller till ett offentligt organ, för det andra att statens eventuella tillgång till eller kontroll över de systemansvariga inte innebar någon statlig makt över EEG-medlen och, för det tredje, att det inte fanns någon skatt eller avstående från statliga medel.

- 26 Således kunde bedömningen av fördelningsmekanismen av EEG-avgiften inte föranleda slutsatsen att statliga medel eller medel som kan tillskrivas staten använts, vilket domstolen enligt Tyskland har konstaterat i dom av den 13 mars 2001, *PreussenElektra* (C-379/98, EU:C:2001:160), dom av den 16 maj 2002, *Frankrike/kommissionen* (C-482/99, EU:C:2002:294), och dom av den 17 juli 2008, *Essent Netwerk Noord m.fl.*, C-206/06, EU:C:2008:413).
- 27 Enligt denna rättspraxis kännetecknas skatter och avgifter av att de intäkter som uppkommer i en eller annan form, direkt eller indirekt, ska gå till statsbudgeten eller till ett offentligt organs budget. De resurser som togs emot av de systemansvariga för att täcka kostnaderna för försäljning av EEG-el minskade dock inte på något sätt, vare sig direkt eller indirekt, statens medel. Det är deltagarna i leveranskedjan som bär dessa kostnader i utbyte mot att elen är ”förnybar”, vilket de kompenseras för via den privata sektorn.
- 28 Staten har därmed inte tillgång till dessa inkomster och har inte genom delegering anförtrott de systemansvariga att utföra ett offentligt uppdrag. De systemansvariga uppbär inte EEG-tilläggsavgiften på statens vägnar, varför tribunalen enligt Tysklands mening gjorde en felaktig rättstillämpning när den fann att de systemansvariga kunde anses praktiskt taget inneha en statlig koncession. Genom att göra denna felaktiga rättsliga klassificering av de systemansvarigas uppgifter, har enligt Tysklands mening tribunalen tillämpat begreppet kontroll felaktigt och felaktigt funnit att staten kunde tillskrivas de systemansvarigas agerande.
- 29 EEG-tilläggsavgiften omfattas inte av några anslag i den federala budgeten eller i budgeten för någon offentlig institution, vilket framgår av mekanismen för kompensation för de systemansvarigas kostnader. De systemansvariga fastställer beloppet för denna avgift genom att jämföra intäkter och kostnader, och när intäkterna blir större eller mindre än beräknat kompenseras detta mellan systemansvariga följande år, utan att påverka budgeten för något offentligt organ. Inkomstöverskott överförs inte till statsbudgeten och överskjutande kostnader kompenseras inte genom nämnda budget.
- 30 Enligt Tyskland är det en felaktig rättstillämpning att, såsom tribunalen gjorde i punkt 83 i den överklagade domen, utgå från att de aktuella beloppen ”fortlöpande” disponeras av ”behöriga nationella myndigheter”, eller, som tribunalen gjorde i punkt 94 i den överklagade domen, utgå från att de medel som förvaltas gemensamt av de systemansvariga kvarstår under myndigheternas dominerande inflytande.
- 31 I punkt 117 i den överklagade domen lade således tribunalen stor vikt vid omständigheten att medel som uppburits av systemansvariga måste förvaltas på ett separat konto som står under statliga institutioners tillsyn. De separata kontona innehåller emellertid av den systemansvarige för att säkerställa insyn och undvika missbruk, och inte för att ge den berörda medlemsstaten möjlighet att förvalta särskilda tillgångar som tillhör företag.
- 32 Vidare anser Tyskland att tribunalen även gjorde sig skyldig till en felaktig rättstillämpning när den fann att de uppdrag avseende tillsyn och kontroll av att åtgärder som vidtagits av privata aktörer på marknaden är korrekta och lagenliga vilka delegerats till de nationella regleringsmyndigheterna innebar en statlig kontroll över EEG-medlen.
- 33 De mekanismer som skapas genom EEG-tilläggsavgiften, vilka står i överensstämmelse med de kriterier som domstolen slog fast i sin dom av den 30 maj 2013, *Doux Élevage och Coopérative agricole UKL-ARREE* (C-677/11, EU:C:2013:348, punkt 38) syftar till att kontrollera att fördelningssystemet fungerar korrekt och överensstämmer med lagstiftarens avsikt, men skapar inte en betydande möjlighet för de statliga myndigheterna att leda eller påverka som skulle kunna göra det möjligt att anse att det var fråga om ett ”utövande av statlig kontroll”. De sistnämnda myndigheterna har nämligen endast möjlighet att vidta disciplinära åtgärder eller inleda ett överträdelseförfarande mot privata aktörer som åsidosatt 2012 års EEG-lag, och de har inte någon behörighet att disponera över nämnda aktörers resurser genom att påverka betalningarna och de finansiella flödena.

- 34 Själva betalningarna från de systemansvariga för alla spänningsnivåer av EEG-ersättningen är i sig inte underkastad statlig kontroll. Det är de systemansvariga för alla spänningsnivåer som själva beslutar huruvida de ska betala denna ersättning och fastställer dess belopp. På samma sätt är påförandet av EEG-tilläggsavgiften endast föremål för en begränsad tillsyn, eftersom det endast är de systemansvariga som beslutar om att ta ut den eller ej. I motsats till vad tribunalen påstått i punkt 125 i den överklagade domen, står de systemansvariga inte under behöriga tyska myndigheters strikta tillsyn, och särskilt utövas sådan tillsyn inte av BNetzA, vars tillsynsuppdrag i huvudsak består i att säkerställa ett korrekt genomförande av bestämmelserna om EEG-tilläggsavgiften. BNetzA har inte rätt att fastställa beloppet för EEG-tilläggsavgiften, vilken beräknas av de systemansvariga på deras eget ansvar.
- 35 Det lagstadgade kravet på ett abstrakt system för beräkning och de skyldigheter avseende öppenhet och tillsyn som detta medför är endast till för att förhindra obehörig vinst för en aktör i kedjan under övervältringen av kostnaderna. Skyddet mot missbruk måste utövas vid allmän domstol, inom ramen för civilrättsliga förhållanden mellan deltagarna. Inget har delegerats till dessa deltagare, de innehar inte någon statlig koncession och de har inte någon möjlighet att överlåta åt en administrativ myndighet att göra deras rättigheter gällande.
- 36 Dessutom utgjorde EEG-tilläggsavgiften inte en skatt och följaktligen utgjorde inte begränsningen av denna ett avstående från statliga medel. Tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig en rättstillämpning när den i punkt 95 i den överklagade domen fann att, eftersom slutkonsumenterna är skyldiga att betala ett pristillägg, utgör EEG-tilläggsavgiften en kostnad som staten ålägger ensidigt i samband med sin politik för stöd till EEG-elproducenterna, som till sin verkan är jämförbar med en skatt på elkonsumenterna i Tyskland. Enbart det förhållandet att mekanismen för fördelning av EEG gör det möjligt att övervältra de belopp som ska betalas till operatörer av anläggningar på konsumenterna innebär inte att det går att dra slutsatsen att det är fråga om en skatt.
- 37 EEG-tilläggsavgiften är en civilrättslig ökning av försäljningspriset som elleverantörerna måste betala för att elen är ”grön” och utgör således en del av en prestation/motprestation, till skillnad från en skatt, vars uppbörd är tvingande och inte är kopplad till någon motprestation. För att en skatt ska klassificeras som statligt stöd krävs enligt EU-domstolens praxis dessutom att det finns ett samband mellan skatten och stödet, vilket saknas i fråga om EEG-tilläggsavgiften. Den senare utgör inte en intäkt för medlemsstaten, som fastställts på ett abstrakt sätt. 2012 års EEG-lag utgör en fortsättning på Stromeinspeisungsgesetz (lag om el från förnybara energikällor i den offentliga verksamhetens nätverk, BGBl. 1990 I, s. 2633, nedan kallad Stromeinspeisungsgesetz), vilken domstolen i domen av den 13 mars 2001, PreussenElektra (C-379/98, EU:C:2001:160) inte fann utgöra ett stöd. Den enda skillnaden mellan de två ordningarna härrör från det faktum att elleverantörerna till ett fast pris (EEG-tilläggsavgiften) köper den förnybara egenskapen hos elen snarare än den fysiska elen.
- 38 Slutligen föreligger inte de väsentliga egenskaperna hos en skatt eftersom, för det första, EEG inte tvingar elleverantörer att ta ut denna avgift från sina kunder, för det andra, övervältringen av denna avgift, som elleverantörer inkluderar i försäljningspriset, inte kan göras gällande med offentligrättsliga medel, utan endast genom en civilrättslig talan och, för det tredje, ingår de ”inkomster” som genereras av denna avgift i elleverantörernas generella tillgångar, utan att statliga organ kan utöva något inflytande över förvaltningen eller användningen av dessa medel.
- 39 Genom den andra delen av den första grunden har Förbundsrepubliken Tyskland gjort gällande att tribunalen även gjorde fel när den bortsåg från att, i det system som införts genom 2012 års EEG-lag, beviljandet av ett stöd som ges med hjälp av statliga medel på ett avgörande sätt berodde på elleverantörernas roll, vilken i detta fall inte har beaktats i tillräcklig utsträckning.
- 40 Även om tribunalen med rätta konstaterade att 2012 års EEG-lag inte ålägger elleverantörerna att övervältra EEG-tilläggsavgiften på slutkonsumenterna, men inte heller förbjuder detta, har tribunalen dock missförstått de sistnämndas roll, när den i punkt 95 och följande punkter i den överklagade

domen, drog slutsatsen att avgiften de facto utgjorde en skatt och att dess medel inte kunde anses utgöra de systemansvarigas egna tillgångar för vilka staten genom en lagstiftningsåtgärd bara har föreskrivit att de ska användas på ett visst sätt.

- 41 Vidare bortsåg tribunalen från omständigheten att elleverantörernas roll och uppdrag är mycket mindre reglerade i lag än vad de systemansvarigas är. Dessa leverantörer är inte skyldiga att föra särskilda räkenskaper eller att säkerställa en separation av medel, eftersom EEG-tilläggsavgiften bör ses som en normal del av deras intäkter. De omfattas inte av några rättsliga krav vad gäller prissättning och användning av resurser. Ingen statlig kontroll utövas över deras relationer med kunderna, vilka påstås finansiera det stödsystem som ifrågasatts av kommissionen och tribunalen. EEG-tilläggsavgiften och elleverantörernas eventuella övervältring av denna på slutkonsumenterna ingår i en affärsförbindelse mellan privata företag eller enskilda personer utan ingripande av en offentlig myndighet. Det faktum att medlen i fråga inte överförs direkt från konsumenter till elproducenterna, utan kräver mellanhänder som är ansvariga för uppbörderna och förvaltningen av dessa är irrelevant för deras kvalificering som privata medel.
- 42 Dessutom skulle tribunalen, om den hade undersökt elleverantörernas roll tillräckligt ingående, kommit till slutsatsen att staten inte hade någon tillgång till EEG-medlen. Detta gäller i än högre grad eftersom förhållandet mellan elleverantörer och slutanvändare är av rent civilrättslig natur. Tribunalen missförstod innebörden av begreppet kontroll och åsidosatte således artikel 107.1 FEUF genom att klassificera ett privat företags aktivitet som "statlig kontroll", trots att detta företag inte har någon lagstadgad skyldighet att uppbära EEG-tilläggsavgiften, att beloppet för denna avgift, som i förekommande fall ska övervältras inte heller omfattas av lagstadgade krav, att myndigheterna inte kunde utöva något inflytande på elleverantörernas fastställande av priser, att omsättningen för dessa leverantörer kan innefatta betalningen av avgiften eftersom den ingår i deras tillgångar och att de statliga myndigheterna inte kan utöva inflytande på dessa leverantörers användning av dessa resurser.
- 43 Kommissionen har i första hand gjort gällande att den första grunden som åberopats av Förbundsrepubliken Tyskland inte kan tas upp till sakprövning och i andra hand att den är verkningslös, och under alla omständigheter saknar grund.

Domstolens bedömning

– Huruvida talan kan tas upp till sakprövning avseende denna grund i dess helhet

- 44 Kommissionen har gjort gällande att överklagandet ska avvisas såvitt det avser hela den första grunden som åberopats av Förbundsrepubliken Tyskland eftersom den inte innebär ett bestridande av tribunalens rättsliga tolkning av begreppet statlig kontroll i den överklagade domen, utan av konstateranden avseende nationell rätt, vilka omfattas av bedömningen av de faktiska omständigheterna.
- 45 Det argumentet kan inte godtas.
- 46 Även om det stämmer att Förbundsrepubliken Tyskland har åberopat ordalydelsen i 2012 års EEG-lag till stöd för sina olika argument, kvarstår icke desto mindre att denna medlemsstat i den första delen av sin första grund i huvudsak har gjort gällande att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den gjorde en alltför extensiv tolkning av begreppet statlig kontroll, bland annat dels genom att klassificera de belopp som genereras av EEG-tilläggsavgiften som medel som innebär att statliga medel som kan likställas med att en skatt tas i anspråk, dels genom att finna att dessa medel stod under denna medlemsstats statliga kontroll via de systemansvariga.
- 47 Av det anförda följer att överklagandet kan tas upp till sakprövning såvitt avser den första grunden.

– *Den första delen av den första grunden: Tribunalen gjorde en felaktig bedömning av de systemansvarigas roll i systemet rörande EEG-tilläggsavgiften*

- 48 Domstolen erinrar om att för att förmåner ska anses vara stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF, krävs för det första att förmånerna ges direkt eller indirekt med statliga medel och för det andra att de kan tillskrivas staten (dom av den 13 september 2017, ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, punkt 20 och där angiven rättspraxis).
- 49 Det ska först, för att avgöra om en åtgärd kan tillskrivas staten, undersökas om de offentliga myndigheterna har varit delaktiga när denna åtgärd vidtogs (dom av den 2 februari 1988, Kwekerij van der Kooy m.fl./kommissionen, 67/85, 68/85 och 70/85, EU:C:1988:38, punkt 35, dom av den 19 december 2013, Association Vent De Colère! m.fl., C-262/12, EU:C:2013:851, punkterna 17 och 18, och dom av den 13 september 2017, ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, punkt 21).
- 50 I förevarande mål fann tribunalen, i punkt 40 i den överklagade domen, att de stöd- och kompensationsmekanismer som är aktuella i förevarande mål infördes genom 2012 års EEG-lag, varför det skulle anses att de mekanismerna kan tillskrivas staten.
- 51 Även om Förbundsrepubliken Tyskland på flera ställen i sitt överklagande har nämnt frågan om de aktuella åtgärderna kan tillskrivas staten, har Tyskland inte formellt ifrågasatt tribunalens konstaterande härvidlag eller ens gjort gällande att tribunalen gjort en felaktig rättstillämpning i detta avseende. De argument som framförts i detta avseende måste således, såsom kommissionen har anfört, under alla omständigheter avvisas.
- 52 För det andra framgår det av fast praxis från domstolen att det förbud som föreskrivs i artikel 107.1 FEUF omfattar såväl stöd som ges direkt av staten eller med hjälp av statliga medel som stöd som beviljats av offentliga eller privata organ som har utsetts eller inrättats av denna stat i syfte att förvalta stödet (dom av den 22 mars 1977, Steinike & Weinlig, 78/76, EU:C:1977:52, punkt 21, dom av den 13 mars 2001, PreussenElektra, C-379/98, EU:C:2001:160, punkt 58, och dom av den 13 september 2017, ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, punkt 23 och där angiven rättspraxis).
- 53 Distinktionen i denna bestämmelse mellan ”stöd som ges av en medlemsstat” och stöd som ges ”med hjälp av statliga medel” betyder inte att alla fördelar som en stat ger utgör stöd, oavsett om de finansieras med hjälp av statliga medel eller inte, utan innebär enbart att detta begrepp ska omfatta de fördelar som ges direkt av en medlemsstat och de som ges genom ett offentligt eller privat organ som har utsetts eller inrättats av denna stat (dom av den 13 mars 2001, PreussenElektra, C-379/98, EU:C:2001:160, punkt 58, och dom av den 30 maj 2013, Doux Élevage och Coopérative agricole UKL-ARREE, C-677/11, EU:C:2013:348, punkt 26).
- 54 Det kan nämligen inte enligt unionsrätten vara tillåtet att kringgå reglerna om statligt stöd genom att helt enkelt skapa självständiga institutioner med uppgift att distribuera stöd (dom av den 16 maj 2002, Frankrike/kommissionen, C-482/99, EU:C:2002:294, punkt 23, och dom av den 9 november 2017, kommissionen/TV2/Danmark, C-656/15 P, EU:C:2017:836, punkt 45).
- 55 Det framgår också av domstolens praxis att det inte alltid är nödvändigt att fastställa att en överföring av statliga medel har ägt rum för att en fördel som har getts till ett eller flera företag ska anses vara statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF (dom av den 16 maj 2002, Frankrike/kommissionen, C-482/99, EU:C:2002:294, punkt 36, och dom av den 30 maj 2013, Doux Élevage och Coopérative agricole UKL-ARREE, C-677/11, EU:C:2013:348, punkt 34).
- 56 Domstolen har således slagit fast att en åtgärd som bland annat består i en skyldighet att köpa energi kan omfattas av begreppet stöd även om det inte innebär att statliga medel överförs (dom av den 19 december 2013, Association Vent De Colère! m.fl., C-262/12, EU:C:2013:851, punkt 19, och dom av den 13 september 2017, ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, punkt 24).

- 57 Artikel 107.1 FEUF omfattar nämligen alla ekonomiska medel som myndigheterna faktiskt kan använda för att stödja företag och det är inte relevant om dessa medel permanent ingår bland statens tillgångar eller inte. Även om de för åtgärden i fråga aktuella beloppen inte permanent disponeras av staten är det förhållandet att de fortlöpande kontrolleras av staten, och således kan disponeras av behöriga nationella myndigheter, tillräckligt för att de ska kunna anses utgöra statliga medel (dom av den 16 maj 2002, Frankrike/kommissionen, C-482/99, EU:C:2002:294, punkt 37, och dom av den 13 september 2017, ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, punkt 25 och där angiven rättspraxis).
- 58 Domstolen har närmare bestämt slagit fast att om medlen i fråga tillförs genom obligatoriska bidrag som föreskrivs i den nationella lagstiftningen och de förvaltas och fördelas enligt denna lagstiftning, finns det anledning att anse dem som statliga medel i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF, även om de förvaltas av andra institutioner än de offentliga myndigheterna (dom av den 2 juli 1974, Italien/kommissionen, 173/73, EU:C:1974:71, punkt 35, och dom av den 19 december 2013, Association Vent De Colère! m.fl., C-262/12, EU:C:2013:851, punkt 25).
- 59 Det avgörande härvidlag är den omständigheten att sådana enheter anförtrotts av staten att förvalta statliga medel, och inte endast var skyldiga att göra inköp med sina egna ekonomiska medel (se, för ett liknande resonemang, dom av den 17 juli 2008, Essent Netwerk Noord m.fl., C-206/06, EU:C:2008:413, punkt 74, dom av den 19 december 2013, Association Vent De Colère! m.fl., C-262/12, EU:C:2013:851, punkterna 30 och 35, och dom av den 13 september 2017, ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, punkterna 26 och 30).
- 60 Det ska dock även påpekas att, för att fastställa huruvida den fördel som beviljats stödmottagaren belastar statens budget, är det viktigt att kontrollera om det finns ett tillräckligt direkt samband mellan, å ena sidan, fördelen och, å andra sidan, en minskning av statens budget, eller en tillräckligt konkret ekonomisk risk för kostnader som belastar denna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 8 september 2011, kommissionen/Nederländerna, C-279/08 P, EU:C:2011:551, punkt 111, dom av den 19 mars 2013, Bouygues och Bouygues Télécom/kommissionen m.fl. och kommissionen/Frankrike m.fl., C-399/10 P och C-401/10 P, EU:C:2013:175, punkt 109, dom av den 9 oktober 2014, Ministerio de Defensa och Navantia, C-522/13, EU:C:2014:2262, punkt 47, och dom av den 16 april 2015, Trapeza Eurobank Ergasias, C-690/13, EU:C:2015:235, punkt 19).
- 61 Det är mot bakgrund av dessa omständigheter som domstolen ska pröva den första delen av den första grunden som åberopats av Förbundsrepubliken Tyskland, genom vilken Tyskland har gjort gällande att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning, för det första genom att finna att den mekanism som inrättas genom 2012 års EEG-lag hade en koppling till medlemsstatens budget eller budgeten för ett offentligt organ, för det andra genom att finna att de tillsyns- och kontrolluppdrag som anförtrotts statliga myndigheter medförde en statlig kontroll över EEG-medlen, och för det tredje, att EEG-tilläggsavgiften utgjorde en skatt och att taket för denna skatt utgjorde ett avstående från statliga medel.
- 62 Det bör i detta sammanhang påpekas att tribunalens slutsats i punkt 128 i den överklagade domen, att kommissionen gjorde en riktig bedömning när den i det omtvistade beslutet fann att 2012 års EEG-lag omfattade statliga medel i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF, bygger på slutsatserna i punkterna 92–126 i nämnda dom, vilka sammanfattades i dess punkt 127. I den punkten konstaterade tribunalen att de mekanismer som är en konsekvens av 2012 års EEG-lag i första hand är resultatet av en offentlig politik för stöd till EEG-elproducenter som staten fastställt genom 2012 års EEG-lag. Därefter angav tribunalen för det första att de medel som uppkommer genom EEG-tilläggsavgiften och som förvaltas gemensamt av de systemansvariga kvarstår under myndigheternas dominerande inflytande. För det andra var de aktuella beloppen, som uppkommer genom EEG-tilläggsavgiften, medel som innebär att statliga medel tas i anspråk som kan likställas med en skatt. För det tredje fann tribunalen att man av de systemansvarigas behörigheter och uppdrag kunde dra slutsatsen att de inte agerar fritt och för egen räkning, utan som förvaltare – i likhet med en enhet som har en statlig koncession – av ett stöd som beviljats av statliga medel.

- 63 Tribunalens påstående att de mekanismer som är en konsekvens av 2012 års EEG-lag är resultatet av en offentlig politik för stöd till EEG-elproducenter som staten fastställt utgör emellertid endast en upprepning av den slutsats som redan angetts i punkt 40 i den överklagade domen, att dessa mekanismer ska anses kunna tillskrivas staten. Såsom framgår av den rättspraxis som angetts i punkt 48 ovan, är denna omständighet förvisso nödvändig vid klassificeringen av de förmåner som följer av det system som inrättats genom 2012 års EEG-lag såsom ”stöd”, i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF, men den är i sig inte tillräcklig för att en sådan klassificering ska kunna godtas. Det måste nämligen visas att förmånerna i fråga ges direkt eller indirekt med hjälp av statliga medel.
- 64 Det är därför nödvändigt att undersöka om tribunalen, utan att göra sig skyldig till en felaktig rättstillämpning, på grundval av de tre andra faktorer som nämns i punkt 127 i den överklagade domen, och som det erinras om i punkt 62 ovan, kunde dra slutsatsen att de medel som genereras av EEG-tilläggsavgiften utgjorde statliga medel.
- 65 Vad gäller påståendet att de belopp som genereras av EEG-tilläggsavgiften, utgör medel som innebär att statliga medel tas i anspråk som kan likställas med en skatt bör det erinras om att kommissionen i punkt 105 i det omtvistade beslutet kvalificerade denna avgift som ”särskild avgift” (*special levy*, i versionen av nämnda beslut på originalspråket).
- 66 Tribunalen angav, i punkt 95 i den överklagade domen, att ”elleverantörerna i praktiken övervältrar de kostnader som följer av EEG-tilläggsavgiften på slutkonsumenterna”, att denna övervältring ska anses ”utgöra en följd som den tyska lagstiftaren förutsett och anordnat” och att pristillägget eller merkostnaden som slutkonsumenterna ”de facto är skyldiga att erlægga” utgjorde ”en kostnad som staten ålägger ensidigt i samband med sin politik för stöd till EEG-elproducenterna ... [som] till sin verkan [kan] likställas med en [skatt] på elkonsumenterna i Tyskland”.
- 67 Det var på grundval av dessa överväganden som tribunalen i punkt 96 i den överklagade domen, med hänvisning ”genom analogi”, till domen av den 17 juli 2008, *Essent Netwerk Noord m.fl.*, C-206/06, EU:C:2008:413, punkt 66), fann att de belopp som uppkommit genom EEG-tilläggsavgiften är medel som innebär att statliga medel som kan likställas med en skatt tas i anspråk. Detta påstående upprepades i punkt 127 i den överklagade domen.
- 68 I punkt 66 i dom av den 17 juli 2008, *Essent Netwerk Noord m.fl.*, (C-206/06, EU:C:2008:413), hänvisade emellertid domstolen till punkt 47 i samma dom för att klassificera det pristillägg för elköpare som var i fråga i det målet som en ”offentlig avgift”. Slutsatsen i denna sistnämnda punkt att tillägget i fråga skulle kvalificeras som en skatt, grundade sig bland annat på den omständigheten, vilket hade påpekats av domstolen i punkt 45 i nämnda dom, att detta pristillägg var en ensidigt införd avgift som elförbrukarna måste betala.
- 69 De slutsatser som tribunalen drog i punkt 95 i den överklagade domen gjorde det emellertid inte möjligt göra en analogi mellan detta pristillägg och EEG-tilläggsavgiften.
- 70 Såsom tribunalen erinrade om i punkterna 7–9 i den överklagade domen, representerar nämligen EEG-tilläggsavgiften den eventuella skillnaden mellan det pris som de systemansvariga erhållit på spotmarknaden för den EEG-el som de fört in i sina nätverk och de kostnader som följer av den lagstadgade skyldigheten att ersätta den elen enligt den taxa som fastställs i lag, och de systemansvariga har rätt att fordra att de leverantörer som levererar till slutkonsumenterna betalar denna skillnad. Däremot ålägger 2012 års EEG-lag inte leverantörerna att övervältra de utbetalda beloppen enligt EEG-tilläggsavgiften på slutkonsumenterna.

- 71 Den omständighet som framhållits av tribunalen i punkt 95 i den överklagade domen, att de kostnader som följer av EEG-tilläggsavgiften ”i praktiken” övervältras på slutkunderna och följaktligen ”... till sin verkan [kan] likställas med en [skatt] på elkonsumenterna”, är inte tillräcklig för att det ska anses att EEG-tilläggsavgiften har samma kännetecken som det pristillägg för el som domstolen prövade i domen av den 17 juli 2008, Essent Netwerk Noord m.fl., C-206/06, EU:C:2008:413).
- 72 Det är därför nödvändigt att undersöka huruvida de övriga två omständigheter som nämns av tribunalen i punkt 127 i den överklagade domen och som det erinras om i punkt 62 ovan, ändå gjorde det möjligt för tribunalen att dra slutsatsen att de medel som genereras av EEG-tilläggsavgiften utgör statliga medel, eftersom de ständigt står under offentlig kontroll och därför är tillgängliga för de offentliga myndigheterna, i den mening som avses i den rättspraxis som nämnts i punkt 57 ovan. Det saknar i det här sammanhanget betydelse huruvida EEG-tilläggsavgiften kan anses utgöra en ”skatt”.
- 73 Det bör emellertid påpekas att tribunalen varken har fastställt att staten hade en rätt att förfoga över de medel som genereras av EEG-tilläggsavgiften, eller ens att den utövar statlig kontroll över de systemansvariga som ansvarar för att förvalta dessa medel.
- 74 För det första ansåg tribunalen inte att de medel som genereras av EEG-tilläggsavgiften fortsatte att stå till statens förfogande, utan endast att de stod under myndigheternas dominerande inflytande, i den mån de förvaltades gemensamt av de systemansvariga, vilka kollektivt kan likställas med en enhet som genomför en statlig koncession. Tribunalen konstaterade härvidlag endast att medel från EEG-tilläggsavgiften dels förvaltades av systemansvariga med hänsyn till allmänintresset och på det sätt som lagstiftaren har fastställt i förväg, dels används för att finansiera stöd- och kompensationsordningarna, men inte för något annat syfte.
- 75 Utan att det är nödvändigt att pröva huruvida tribunalen hade fog för sin klassificering som statlig koncession kan det konstateras att även om de omständigheter som på detta sätt har konstaterats förvisso visar på det rättsliga ursprunget för stödet till EEG-el som genomförts genom 2012 års EEG-lag och därmed statens definitiva inflytande över de mekanismer som införts genom 2012 års EEG-lag, är emellertid inte dessa omständigheter tillräckliga för att det ska anses att staten därmed har makt att disponera över de medel som innehas och förvaltas av de systemansvariga.
- 76 I synnerhet innebär det faktum att medel från EEG-tilläggsavgiften används endast för att finansiera stöd- och ersättningssystem, enligt bestämmelserna i 2012 års EEG-lag, inte att staten kan disponera över dem, i den mening som avses i den rättspraxis som nämnts i punkt 57 ovan. Denna rättsliga princip med en uteslutande användning av medel från EEG-tilläggsavgiften tenderar snarare att visa, i avsaknad av omständigheter som tyder på motsatsen, just att staten inte kan förfoga över dessa medel, det vill säga bestämma om en annan användning än den som föreskrivs i 2012 års EEG-lag.
- 77 För det andra fann tribunalen inte att de systemansvariga förblev under ständig statlig kontroll, eller ens att de var föremål för statlig kontroll.
- 78 Det bör härvidlag påpekas att tribunalen faktiskt i punkterna 105–110 i den överklagade domen, ägnade sig åt att visa att systemansvariga med ansvar för att förvalta systemet för stöd till produktionen av EEG-el, kontrollerades i flera avseenden avseende detta uppdrag.
- 79 Till att börja med konstaterade tribunalen i punkt 106 i den överklagade domen, att de systemansvariga inte får använda de medel som härrör från EEG-tilläggsavgiften till andra ändamål än de som lagstiftaren har föreskrivit. Tribunalen konstaterade därefter, i punkt 107 i den överklagade domen, att de systemansvariga är skyldiga att förvalta nämnda medel på ett specifikt allmänt konto och tillade att iakttagandet av denna skyldighet är föremål för de statliga instansernas kontroll enligt 61 § i 2012 års EEG-lag. Tribunalen uttalade sig dock inte om arten och omfattningen av denna kontroll. Slutligen angav tribunalen i punkterna 108–110 i den överklagade domen, att de statliga myndigheterna, i förevarande fall BNetzA, utövade en strikt kontroll på flera nivåer av de

systemansvarigas ageranden, bland annat genom att säkerställa att de saluför EEG-elen i enlighet med 37 § 2012 års EEG-lag och att de bestämmer, fastställer, publicerar och fakturerar elleverantörerna EEG-tilläggsavgiften med beaktande av lagar och författningar.

- 80 De omständigheter som därmed konstaterats gör det förvisso möjligt att dra slutsatsen att de offentliga myndigheterna utövar kontroll över att 2012 års EEG-lag tillämpas korrekt, men de kan däremot inte föranleda slutsatsen att det föreligger en statlig kontroll över själva medlen som genereras av EEG-tilläggsavgiften.
- 81 Tribunalen sammanfattade sin bedömning i punkt 110 i den överklagade domen. Tribunalen fann att denna kontroll hörde till den allmänna logiken för den helhetsstruktur som föreskrivs i 2012 års EEG-lag, och bekräftade den slutsats som drogs från analysen av uppgifter och skyldigheter för de systemansvariga att dessa inte agerar fritt och för egen räkning, utan som förvaltare av ett stöd som beviljats med hjälp av statliga medel. Tribunalen tillade att även om det antas att denna kontroll inte har en direkt inverkan på den dagliga förvaltningen av medlen i fråga, rör det sig om ytterligare en faktor som syftar till att man ska försäkra sig om att de systemansvarigas agerande håller sig inom den ram som föreskrivs i 2012 års EEG-lag. Slutligen konstaterade tribunalen i punkt 118 i den överklagade domen att det förhållandet att staten inte har någon verklig tillgång till de medel som uppkommer genom EEG-tilläggsavgiften i den meningen att dessa inte passerar genom statens budget inte hade någon inverkan på statens dominerande inflytande över användningen av dessa medel eller på statens möjligheter att i föregående distributionsled, tack vare antagandet av 2012 års EEG-lag, besluta om vilka ändamål som ska eftersträvas och om hur medlen i sin helhet ska användas.
- 82 Det är visserligen riktigt, såsom tribunalen påpekade i punkt 125 i den överklagade domen och såsom framgår av punkt 58 ovan, att domstolen har haft anledning att slå fast att medel som finansieras genom obligatoriska avgifter som föreskrivs i en medlemsstats lagstiftning och som förvaltas och fördelas enligt denna lagstiftning kan anses utgöra statliga medel i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF även om de förvaltas av enheter åtskilda från de offentliga myndigheterna (dom av den 19 december 2013, *Association Vent De Colère! m.fl.*, C-262/12, EU:C:2013:851, punkt 25).
- 83 Den lösning som domstolen valde i det sistnämnda målet grundade sig emellertid på två viktiga omständigheter vilka inte föreligger i förevarande mål.
- 84 Domstolen var nämligen noga med att påpeka dels att den nationella lagstiftning som var aktuell i det målet innebar att franska staten hade inrättat en princip om fullständig kostnadstäckning vad gäller inköpsskyldigheten. Denna innebar att staten måste granska tidigare händelser och i sin helhet täcka de merkostnader som företagen orsakats i det fall bidragen från slutförbrukarna av elektricitet inte skulle räcka för att täcka dessa merkostnader (dom av den 19 december 2013, *Association Vent De Colère! m.fl.*, C-262/12, EU:C:2013:851, punkt 26). Därvid fann domstolen att det förelåg ett samband mellan förmånen i fråga och, åtminstone potentiellt, statsbudgeten.
- 85 I punkterna 28–33 i domen av den 19 december 2013, *Association Vent De Colère! m.fl.* (C-262/12, EU:C:2013:851) slog domstolen fast att de belopp som är avsedda att kompensera merkostnaderna till följd av företagets inköpskyldighet anförtröddes Caisse des dépôts et consignations, det vill säga ett offentligt organ som inrättats av franska staten och som har till uppgift att sköta administration, ekonomi och bokföring åt Commission de régulation de l'énergie, som är ett oberoende administrativt organ för tillsyn av att marknaderna för elektricitet och gas fungerar väl i Frankrike, och att nämnda belopp således skulle anses förbli under offentlig kontroll.
- 86 Domstolen finner därför att inte heller de övriga omständigheter som tribunalen hänvisade till i punkt 127 i den överklagade domen gjorde det möjligt att dra slutsatsen att de medel som genereras av EEG-tilläggsavgiften utgjorde statliga medel.

87 Av det anförda följer att överklagandet ska bifallas såvitt avser den första delen av den första grunden som åberopats av Förbundsrepubliken Tyskland och att den överklagade domen ska upphävas, utan att det är nödvändigt att pröva den andra delen av den första grunden och de övriga två grunderna till stöd för överklagandet.

Prövning av den talan som väckts vid tribunalen

88 Enligt artikel 61 första stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol ska domstolen upphäva tribunalens avgörande om överklagandet är välgrundat. I ett sådant fall kan domstolen själv slutligt avgöra målet, om detta är färdigt för avgörande.

89 I förevarande fall förfogar domstolen över de upplysningar som krävs för att slutligt avgöra den talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet som Förbundsrepubliken Tyskland väckt vid tribunalen.

90 I detta hänseende är det tillräckligt att konstatera att, av de skäl som anges i punkterna 48–87 ovan, kommissionen inte har visat att de fördelar som föreskrivs i 2012 års EEG-lag, det vill säga stödsystemet för produktion av el från förnybara energikällor och gruvgas som finansieras genom EEG-tilläggsavgiften och den särskilda kompensationsordningen för nedsättning av denna tilläggsavgift för energiintensiva användare, inbegriper statliga medel och därför utgjorde statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF.

91 Följaktligen ska den talan som Förbundsrepubliken Tyskland väckt vid tribunalen, bifallas på den tredje grund som medlemsstaten åberopat till stöd för denna talan, vilken avsåg att det inte föreligger någon förmån som finansieras med hjälp av statliga medel, och det omtvistade beslutet ska ogiltigförklaras.

Rättegångskostnader

92 Enligt artikel 184.2 i domstolens rättegångsregler ska domstolen besluta om rättegångskostnaderna när överklagandet bifalls och domstolen avgör målet slutligt.

93 Enligt artikel 138.1 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 184.1 ska tillämpas i mål om överklagande, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna om detta har yrkats.

94 Förbundsrepubliken Tyskland har yrkat att kommissionen ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Kommissionen har tappat målet, och ska därför förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna såväl i målet om överklagande som i målet i första instans.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

- 1) Den dom som meddelades av Europeiska unionens tribunal den 10 maj 2016, Tyskland/kommissionen (T-47/15, EU:T:2016:281) upphävs.**
- 2) Kommissionens beslut (EU) 2015/1585 av den 25 november 2014 om stödordningen SA. 33995 (2013/C) (f.d. 2013/NN) som Tyskland har genomfört till stöd för el från förnybara energikällor och energiintensiva användare, ogiltigförklaras.**
- 3) Europeiska kommissionen ska ersätta rättegångskostnaderna såväl i målet om överklagande som i målet i första instans.**

Underskrifter